

MÔN NGỮ VĂN LỚP 7

GIÁO VIÊN: BÙI THIÊN HƯƠNG

RẼM THÁNG RIÊNG (HỒ CHÍ MINH) – ĐÁP ÁN

www.vinastudy.vn

Câu 1: Chép lại phần phiên âm và dịch thơ bài “Rằm tháng giêng” của Hồ Chí Minh và trả lời các câu hỏi sau:

- Nêu hoàn cảnh sáng tác bài thơ? Nêu phương thức biểu đạt của bài thơ?
- Bài thơ được viết theo thể thơ nào? Trình bày hiểu biết của em về thể thơ đó?
- Em có hiểu biết gì về ngày "Rằm tháng giêng"?
- Em có nhận xét gì về cách sử dụng từ ngữ trong hai câu thơ đầu? Tác dụng của cách sử dụng từ ngữ đó?

Câu 2: Đọc lại bài thơ “Rằm tháng giêng” của Hồ Chí Minh, trả lời các câu hỏi sau:

- Em có nhận xét gì về cách sử dụng từ ngữ trong hai câu thơ cuối?
- Em có thể thay từ “ngân” = “đầy” được không?
- Nhận xét về hình ảnh không gian và cách miêu tả không gian trong bài Rằm tháng giêng?
- Qua hai bài thơ “Cảnh khuya” và “Rằm tháng giêng”, em thấy được tâm hồn và phong thái của bác Hồ như thế nào?
- Cảnh đêm trăng trong hai bài thơ “Cảnh khuya” và “Rằm tháng giêng” có điểm gì khác nhau?

Gợi ý:**Câu 1:**

- Bài thơ được sáng tác trong những năm đầu kháng chiến chống Pháp ở chiến khu Việt Bắc.
 - Phương thức biểu đạt : Miêu tả, biểu cảm
- Thể thơ:

 - + Nguyên tác: Thất ngôn tứ tuyệt đường luật.
 - + Bản dịch thơ lục bát.
 - Bài thơ gồm có 4 câu (khai, thừa, chuyển, hợp), mỗi câu thơ có 7 chữ cả bài thơ có 28 chữ, trong đó các câu 1,2,4 hoặc chỉ câu 2,4 sẽ hiệp vần với nhau ở chữ cuối còn câu 1,3,5 viết tự do theo mạch cảm xúc
- Rằm tháng giêng, dân gian còn gọi là "Tết nguyên tiêu" hết sức thiêng liêng trong tâm thức của người Việt Nam. Đến ngày nay chúng ta vẫn truyền miệng câu nói: "Tết cả năm không bằng rằm tháng riêng". Họ đón nhận rằm tháng riêng như để đoán định công việc làm ăn cây cối: "Muốn ăn lúa tháng 5 xem trăng rằm tháng giêng" → Tư tưởng bài thơ sáng khoái, vững

vàng, phới phới.

d.

- Từ láy “lồng lộng”, kết hợp với đảo ngữ -> trăng sáng ngự ở chính giữa trung tâm của vũ trụ, của nền trời bao la rộng lớn, gọi không gian bao la, trăng thanh gió mát, tỏa ánh sáng đi khắp nơi, khiến ta cảm nhận được cảnh không chỉ đẹp mà còn sống động
- Danh từ “trời, sông, nước”, động từ “tiếp” -> Bầu trời và vàng trăng như không có giới hạn, dòng sông mặt nước tiếp liền, liền với trời, được nối liền bởi ánh trăng sáng, trăng như một chất keo vô hình, sợi chỉ vô hình gắn trời, nước và sông gần nhau trong một màu lung linh huyền ảo đầy sức xuân
- Điệp ngữ “ xuân” -> nhấn mạnh sắc xuân, tình xuân, hơi xuân nồng nàn gấp gáp trong trái tim của con người khi chiêm ngưỡng vẻ đẹp thiên nhiên, cảm xúc đắm say, vô vấp như muốn thấu tóm toàn bộ sức sống của thiên nhiên vạn vật -> tạo tính nhạc, tính họa cho câu thơ

Câu 2

- a. Nghệ thuật ẩn dụ chuyển đổi cảm giác qua từ “ ngân” -> trăng lan tỏa khắp không gian làm cho không gian nơi thâm sơn cùng cốc như bừng sáng.
- b. Không vì từ “ngân” không những diễn tả được không gian lung linh huyền ảo, con thuyền cách mạng trở nên thơ mộng ngập tràn ánh trăng, con người như những vị tiên mà nó còn diễn tả được cảm xúc của nhân vật trữ tình
- c. Không gian và cách miêu tả không gian trong bài “Rằm tháng giêng”:
 - “Kim dạ nguyên tiêu nguyệt chính viên”: Khung cảnh bầu trời cao rộng trong trẻo và nổi bật lên bầu trời ấy là vàng trăng tròn đầy, tỏa sáng khắp trời đất.
 - “Xuân giang, xuân thủy, tiếp xuân thiên”: không gian xa rộng như không có giới hạn con sông xuân, mặt nước xuân tiếp liền với bầu trời xuân đã gọi lên vẻ đẹp và sức sống mùa xuân đang tràn ngập cả đất trời.
- d.
 - Hai bài thơ này được Bác viết trong những năm đầu của cuộc kháng chiến chống Pháp vô cùng khó khăn, gian khổ. Thế nhưng, ở trong thơ, ta vẫn gặp một chủ thể trữ tình rất yêu thiên nhiên, vẫn ung dung làm việc, vẫn chan hòa cùng ánh trăng thơ mộng của núi rừng.
 - Mặc dù luôn canh cánh lo lắng cho đất nước nhưng trong tâm hồn Bác vẫn dành cho thiên nhiên những niềm ưu ái, không vì việc quân bận rộn mà người hờ hững, từ chối vẻ đẹp thiên nhiên. Điều này nói lên phẩm chất lạc quan và phong thái ung dung của Bác.
- e. Cảnh đêm trăng trong hai bài thơ “Cảnh khuya” và “ Rằm tháng giêng” có điểm khác nhau:
 - Trăng trong “ Cảnh khuya” đã được nhân hóa. Trăng lồng bóng vào cây cỏ thụ để giải hoa (hoa trăng) trên mặt đất. Cảnh vật như hiện ra lồng lộng dưới ánh trăng. Thêm nữa, tiếng

suối trong đêm trong trẻo như tiếng ai đang ngân nga hát càng làm cho trăng khuya thêm thơ mộng.

- Trăng trong “Rằm tháng giêng” là trăng xuân, trăng mang không khí và hương vị của mùa xuân. Cảnh ở đây là cảnh trăng ở trên sông , có con thuyền nhỏ trong sương khói. Nhưng điểm đặc biệt nhất phải nói đến đó là sự chan hòa của ánh trăng như tràn đầy cả con thuyền nhỏ.

VINASTUDY.VN